Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2026/1957

28.4.2026

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité

My Voice, My Choice: zorgen voor toegang tot veilige abortus

(initiatiefadvies)

(C/2026/1957)

Rapporteur: **José Antonio MORENO DÍAZ**

Adviseurs	Lidia FERNÁNDEZ MONTES (voor de rapporteur, groep II) Rugilė BUTKEVIČIŪTĖ (voor groep III)
Besluit van de voltallige vergadering	18.9.2025
Rechtsgrond	Artikel 52, lid 2, van het reglement van orde
Bevoegde afdeling	Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Burgerschap (SOC)
Goedkeuring door de afdeling	26.11.2025
Goedkeuring door de voltallige vergadering	21.1.2026
Zitting nr.	602
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	196/12/11

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) wil de aandacht vestigen op het burgerinitiatief van "My Voice, My Choice" en de beweging bedanken voor haar inspanningen om de toegang tot het recht op abortus voor vrouwen overal in de EU op een pragmatische manier te waarborgen.

1.2. Naar aanleiding van dit initiatief herhaalt EESC dat abortus een mensenrecht is en moet zijn, en niet los kan worden gezien van het recht op gezondheid en tal van andere rechten, en dat de daadwerkelijke en effectieve uitoefening ervan via een intersectionele aanpak moet worden gewaarborgd.

1.3. De Europese Commissie zou een voorstel moeten indienen voor financiële steun aan lidstaten waar vrouwen in Europa die nog steeds geen toegang hebben tot veilige en legale abortus, een zwangerschap veilig kunnen laten afbreken, conform het nationale recht.

1.4. Het EESC wijst er eens te meer op dat het weigeren of belemmeren van abortuszorg een vorm is van institutioneel gendergerelateerd geweld in de zin van het Verdrag van Istanbul en Richtlijn (EU) 2024/1385 ([1]). De lidstaten dienen de toegang tot abortus dan ook op te nemen in hun regelingen ter voorkoming van gendergerelateerd geweld en ter ondersteuning van slachtoffers, en met name in hun openbare gezondheidszorgstelsels.

1.5. Overeenkomstig de artikelen 2 en 8 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), alsook de artikelen 1, 3, 21 en 35 van het Handvest van de grondrechten, valt het garanderen van toegang tot veilige en legale abortus onder de plicht van de Unie om de waardigheid, integriteit en gelijkheid van vrouwen te verdedigen.

([1]) Richtlijn (EU) 2024/1385 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (PB L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj).

1.6. Het besluit om een zwangerschap af te breken moet uitsluitend bij de betrokken vrouw berusten, die onafhankelijk en vrij van dwang, desinformatie of stigma's moet kunnen beslissen.

1.7. Het EESC benadrukt dat toegang tot veilige en legale abortus gepaard moet gaan met beleid en programma's die geïnformeerde keuzevrijheid en uitgebreide seksuele voorlichting voor alle burgers waarborgt. Alle vrouwen en meisjes hebben het recht om autonome, op feiten gebaseerde beslissingen te nemen over hun lichaam en hun reproductieve leven, zonder te maken te krijgen met dwang, desinformatie of stigma's.

1.8. Uitgebreide seksuele voorlichting — overeenkomstig artikel 14 van het Verdrag van Istanbul, de EU-strategie voor de rechten van het kind en de internationale technische richtsnoeren van de Unesco inzake uitgebreide seksuele voorlichting — is van cruciaal belang om ongewenste zwangerschappen te voorkomen, gendergelijkheid te bevorderen en bescherming te bieden tegen seksueel geweld.

1.9. Het EESC dringt er bij de lidstaten op aan om uitgebreide, wetenschappelijk onderbouwde en op leeftijd en capaciteiten afgestemde seksuele voorlichting op te nemen in de leerplannen en EU-programma's, werk te maken van de monitoring en evaluatie van dergelijke programma's en ervoor te zorgen dat zorgpersoneel in staat is om geïnformeerde toestemming en zelfbeschikking van patiënten te respecteren.

1.10. De Europese Commissie moet duidelijkheid verschaffen over de manier waarop de EU-middelen zullen worden ingezet om de uitoefening van dit recht te financieren, alsook over de mechanismen voor financiële steun aan maatschappelijke organisaties die vrouwen bijstaan die overwegen een abortus te ondergaan.

1.11. Aangezien het thans ontbreekt aan gegevens om een adequate correcte uitvoering van doeltreffend beleid te vergemakkelijken, beveelt het EESC aan dat het Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE) en Eurostat uitgesplitste gegevens over gezondheid en seksuele en reproductieve rechten verzamelen.

1.12. Het EESC is van mening dat de rechten van vrouwen moeten worden versterkt in het licht van aanvallen door extreemrechtse en fundamentalistische groeperingen.

2. **Algemene opmerkingen**

2.1. Dankzij de campagne "My Voice, My Choice" kunnen EU-burgers het leven van vrouwen overal in de EU en ongeacht hun omstandigheden, vrijer, veiliger en beter maken.

2.2. Zo wordt er in de campagne op gewezen dat in veel Europese landen vrouwen geen toegang hebben tot abortus, wat niet alleen hun gezondheid in gevaar kan brengen maar ook zorgt voor onnodige economische en mentale druk voor vrouwen en hun gezin, met name in het geval van vrouwen die op sociaal, economisch, cultureel en werkgelegenheidsvlak toch al in precaire omstandigheden leven en zich een abortus het minst kunnen veroorloven.

2.3. De Europese Commissie zou dan ook een voorstel moeten indienen voor financiële steun aan lidstaten waar vrouwen in Europa die nog steeds geen toegang hebben tot veilige en legale abortus, een zwangerschap veilig kunnen laten afbreken, conform het nationale recht.

2.4. Deze steun zou de vorm kunnen aannemen van een opt-inmechanisme, waarvan lidstaten op vrijwillige basis zouden kunnen gebruikmaken: lidstaten die ervoor kiezen om deel te nemen en zich solidair opstellen zouden ter compensatie financiële steun van de EU ontvangen. Het Europees burgerinitiatief "My Voice, My Choice" valt onder de ondersteunende bevoegdheden van de EU.

2.5. In het kader van dit initiatief werden 1 124 513 handtekeningen ingezameld uit België, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Kroatië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slowakije, Slovenië, Spanje, Tsjechië en Zweden. Het EESC benadrukt de aanzienlijke inspanningen die hiermee gepaard zijn gegaan.

2.6. Het initiatief, dat op 10 april 2024 werd geregistreerd, werd op 1 september 2025 geldig verklaard, wat duidelijk aangeeft dat het onder de bevoegdheid van de EU en buiten de bevoegdheden van de lidstaten valt.

2.7. Het EESC staat ten volle achter dit initiatief, waarmee de toegang tot veilige en legale abortus voor vrouwen in de EU weer een stap dichterbij komt.

3. **Specifieke opmerkingen**

3.1. Toegang tot veilige en legale abortus moet een mensenrecht zijn. Het is een mensenrechtenkwestie, en het waarborgen van deze toegang is de beste manier om de lichamelijke autonomie van vrouwen te beschermen en moedersterfte terug te dringen.

3.2. Het besluit om een zwangerschap af te breken moet uitsluitend bij de betrokken vrouw berusten, die onafhankelijk en vrij van dwang, desinformatie of stigma's moet kunnen beslissen.

3.3. Landen hebben de plicht om de mensenrechten te eerbiedigen en te beschermen en de uitoefening ervan mogelijk te maken, met inbegrip van de rechten die verband houden met gezondheid en lichamelijke, seksuele en reproductieve autonomie. Wanneer veilige en legale abortusdiensten zonder rechtvaardiging worden ingekrompen of niet volledig beschikbaar zijn, wordt niet alleen de toegang tot abortus beperkt, maar ook het recht op abortus zelf; dat kan er dan weer toe leiden dat ook een aantal andere internationaal beschermde mensenrechten op de helling komen te staan, waaronder het recht om niet gediscrimineerd te worden en het recht op gelijkheid; het recht op leven, gezondheid en informatie; het recht om niet te worden onderworpen aan wrede, onmenselijke of vernederende behandelingen; het recht op privacy en lichamelijke autonomie en integriteit; het recht om te beslissen over aantal kinderen en geboortespreiding; het recht op vrijheid; het recht om te profiteren van de voordelen van de wetenschappelijke vooruitgang, en het recht op vrijheid van geweten en godsdienst.

3.4. Deze rechten zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en worden beschermd door diverse internationale verdragen, zoals het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten (IVESCR), het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (ICCPR), het Verdrag tegen foltering (CAT), het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW), het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (Verdrag van Istanbul) en het Verdrag inzake de rechten van het kind (CRC), alsook door een aantal regionale verdragen in Afrika, Amerika en Europa.

3.5. In artikel 12, lid 1, van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen wordt bepaald dat de staten die partij zijn bij het verdrag alle nodige maatregelen nemen om discriminatie van vrouwen op het gebied van medische zorg uit te bannen, zodat mannen en vrouwen gelijke toegang krijgen tot medische zorg, met inbegrip van diensten op het gebied van gezinsplanning. Meer specifiek wordt in algemene aanbeveling nr. 35 van dit Verdrag expliciet bepaald dat de strafbaarstelling van abortus een schending vormt van de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten van vrouwen en een vorm van gendergerelateerd geweld is, en wordt er bij de verdragspartijen op aangedrongen alle wetgeving die abortus strafbaar stelt, in te trekken.

3.6. Overeenkomstig de artikelen 2 en 8 van het VEU en het VWEU, alsook de artikelen 1, 3, 21 en 35 van het Handvest van de grondrechten, valt het zorgen voor de toegang tot veilige en legale abortus onder de plicht van de Unie om de waardigheid, integriteit en gelijkheid van vrouwen te verdedigen.

3.7. Het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap verplicht de staten die partij zijn bij het Verdrag ervoor te zorgen dat personen met een handicap gratis of tegen betaalbare prijzen gebruik kunnen maken van hetzelfde aanbod en dezelfde kwaliteit gezondheidsprogramma's en gezondheidszorg als de rest van de bevolking, ook op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid; daarnaast dienen zij programma's op het gebied van volksgezondheid op maat van de bevolking uit te werken.

3.8. Voorts heeft het Mensenrechtencomité van de Verenigde Naties specifiek erkend dat de beslissing van een vrouw om haar zwangerschap vrijwillig af te breken onder het recht op privacy valt en dat het niet respecteren van de beslissing van een vrouw om een legale abortus te ondergaan een schending vormt van het recht op privacy, ook wanneer de rechterlijke macht zich met een dergelijke beslissing bemoeit ([2]).

3.9. Meer recentelijk zijn seksuele en reproductieve gezondheid en rechten opgenomen in de VN-doelstellingen voor duurzame ontwikkeling, met name in doelstelling 3.7 (het waarborgen van universele toegang tot diensten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid, waaronder gezinsplanning, voorlichting en onderwijs, en de integratie van reproductieve gezondheid in nationale strategieën en programma's) en doelstelling 5.6 (waarin wordt gewezen op de noodzaak om universele toegang tot seksuele en reproductieve gezondheid en rechten te waarborgen, zoals vastgelegd in overeenstemming met het actieprogramma van de Internationale Conferentie over Bevolking en Ontwikkeling, het actieprogramma van Peking en de slotdocumenten van de toetsingsconferenties daarvan).

([2]) https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Issues/Women/WRGS/SexualHealth/INFO_Abortion_WEB.pdf.

3.10. In zijn advies "Geweld tegen vrouwen als mensenrechtenkwestie: stand van zaken van de maatregelen in de EU" ([3]) stelt het EESC met bezorgdheid vast dat de bestaande beperkingen op vrije en veilige vrijwillige zwangerschapsonderbreking en de intimidatie waar vrouwen met name in de buurt van klinieken mee te maken krijgen, niet worden beschouwd als specifieke vormen van geweld tegen vrouwen, en dringt het aan op de invoering van wetgeving inzake veilige zones in de buurt van klinieken, zodat vrouwen daar niet worden lastiggevallen.

3.11. Het waarborgen van de seksuele en reproductieve rechten van vrouwen moet het recht om vrij te kunnen beslissen over vrijwillige zwangerschapsafbreking en het recht op abortus omvatten, evenals daadwerkelijke toegang tot abortus. In het licht van de systematische aanvallen van fundamentalistische en extreemrechtse groeperingen acht het EESC het noodzakelijk dat de lidstaten wettelijke maatregelen nemen om niet alleen deze rechten zelf, maar ook de vrije uitoefening ervan te waarborgen.

3.12. Het EESC merkt op dat zelfs waar abortus legaal is, regionale en sociale verschillen de daadwerkelijke toegang ertoe blijven beperken. In sommige landelijke, armere of cultureel conservatieve gebieden komen bovenop een gebrek aan adequate medische infrastructuur nog sociale stigmatisering, morele druk en diepgewortelde patriarchale normen. Hierbij spelen hier en daar nog altijd traditionele patriarchale erecodes of sterke druk vanuit de gemeenschap. Deze omstandigheden bevorderen angst, stilzwijgen en zelfs heimelijke bevallingen, met ernstige gevolgen voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid. Het EESC benadrukt dat het waarborgen van daadwerkelijke toegang tot abortus niet alleen juridische en institutionele garanties vereist, maar ook educatieve en sociale maatregelen om stigmatisering tegen te gaan en de zelfbeschikking van vrouwen te beschermen.

3.13. Het EESC wijst er eens te meer op dat het weigeren of belemmeren van abortuszorg een vorm is van institutioneel gendergerelateerd geweld in de zin van het Verdrag van Istanbul en Richtlijn (EU) 2024/1385. De lidstaten dienen de toegang tot abortus dan ook op te nemen in hun regelingen ter voorkoming van gendergerelateerd geweld en ter ondersteuning van slachtoffers, en met name in hun openbare gezondheidszorgstelsels.

3.14. Op 4 maart 2024 heeft Frankrijk de vrijheid om een abortus te ondergaan in de grondwet verankerd. Het is daarmee het eerste land ter wereld dat van abortus een grondwettelijk recht heeft gemaakt, met de bedoeling waarborgen in te bouwen nu de situatie rond het recht op abortus niet alleen in de Unie maar overal ter wereld achteruitgaat. Al in januari 2022 heeft Emmanuel Macron, toenmalig voorzitter van de Raad van de Europese Unie, het Europees Parlement voorgesteld om het recht op abortus op te nemen in het Handvest van de grondrechten van de EU.

3.15. Uit onderzoek blijkt dat een complex netwerk van 275 actoren, dat tussen 2019 en 2023 kon beschikken over 1,18 miljard dollar, zich toelegt op het ondermijnen van de seksuele en reproductieve rechten in Europa ([4]). Het EESC beklemtoont dat een gecoördineerde en proactieve Europese reactie nodig is om deze rechten te beschermen.

3.16. In het licht van dit alles is het EESC, net als andere internationale organisaties, van mening dat de toegang tot gezondheidszorg en seksuele en reproductieve rechten — met inbegrip van veilige en legale abortusdiensten die daadwerkelijke toegang tot abortus garanderen — een grondrecht is en dat seksuele en reproductieve gezondheid en rechten van essentieel belang zijn voor de bescherming van de menselijke waardigheid en onlosmakelijk verbonden zijn met de bestrijding van seksueel en gendergerelateerd geweld, de verwezenlijking van gendergelijkheid en andere mensenrechten, zoals het recht op leven, gezondheid, privacy, persoonlijke veiligheid, non-discriminatie, gelijkheid voor de wet en vrijwaring van foltering en van andere vormen van wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing.

3.17. Het EESC herinnert eraan dat de Unie heeft toegezegd om alle vrouwen en meisjes volledige lichamelijke autonomie en volledige en autonome zeggenschap over kwesties in verband met hun seksualiteit en hun seksuele en reproductieve rechten te garanderen, en erop toe te zien dat zij in dit verband vrij kunnen beslissen, zonder discriminatie, dwang of geweld ([5]).

3.18. Uitgebreide seksuele voorlichting — overeenkomstig artikel 14 van het Verdrag van Istanbul, de EU-strategie voor de rechten van het kind en de internationale technische richtsnoeren van de Unesco inzake uitgebreide seksuele voorlichting — is van cruciaal belang om ongewenste zwangerschappen te voorkomen, gendergelijkheid te bevorderen en bescherming te bieden tegen seksueel geweld.

([3]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité — Geweld tegen vrouwen als mensenrechtenkwestie: stand van zaken van de maatregelen in de EU (initiatiefadvies) (PB C, C/2025/2005, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2005/oj).
([4]) Europees parlementair forum voor seksuele en reproductieve rechten: *The Next Wave: How Religious Extremism Is Regaining Power*.
([5]) https://www.igualdad.gob.es/wp-content/uploads/SRHR-MINISTERIAL-DECLARATION-SIGNED-2.pdf.

3.19. Het EESC dringt er bij de lidstaten op aan om uitgebreide, op leeftijd en verschillende groepen afgestemde en wetenschappelijk onderbouwde seksuele voorlichting op te nemen in leerplannen en in relevante EU-programma's, werk te maken van de monitoring en evaluatie van dergelijke programma's en ervoor te zorgen dat zorgpersoneel in staat is om geïnformeerde toestemming en zelfbeschikking van vrouwen te respecteren.

3.20. Het EESC wijst op de bijzondere kwetsbaarheid wat betreft de toegang tot het recht op abortus voor onder meer etnische en religieuze minderheden, vrouwen die migreren, vrouwen uit die uit sociaal-economisch kansarme milieus komen of in plattelandsgebieden leven, en voor vrouwen met een handicap, lesbische vrouwen en biseksuele vrouwen, en benadrukt de noodzaak van een intersectionele aanpak.

3.21. Het EESC wijst erop dat wetswijzigingen gepaard moeten gaan met duurzame financiële steun om het recht op toegang tot abortuszorg daadwerkelijk te verwezenlijken.

3.22. Volgens het EESC moeten het recht op abortus en de financiering daarvan worden opgenomen in het Handvest van de grondrechten van de EU, zoals ook al staat in de resolutie van het Europees Parlement van 11 april 2024 (aangenomen met 336 stemmen voor, 163 tegen en 39 onthoudingen) ([6]).

3.23. Het EESC verzoekt de Europese Commissie met klem zich achter dit initiatief te scharen en het recht op abortus alsmede de daadwerkelijke toegang tot abortus te waarborgen; daartoe dient onverwijld een tijdpad te worden uitgewerkt.

3.24. De Europese Commissie moet duidelijkheid verschaffen over de manier waarop de EU-middelen zullen worden ingezet om de uitoefening van dit recht te financieren, alsook over de mechanismen voor financiële steun aan maatschappelijke organisaties die vrouwen die een abortus willen ondergaan bijstaan.

3.25. Gezien het huidige gebrek aan gegevens beveelt het EESC aan dat het EIGE en Eurostat uitgesplitste gegevens over seksuele en reproductieve rechten verzamelen.

3.26. Voorts roept het de EU op om op te treden tegen desinformatie over abortus, die vooral wordt verspreid door extreemrechts en een belemmering vormt voor de autonomie van vrouwen en het hen lastig maakt hun seksuele en reproductieve rechten uit te oefenen.

3.27. Het EESC veroordeelt de uitholling van de rechten van vrouwen en alle retrogressieve pogingen om de bestaande bescherming op het gebied van gezondheid, seksuele en reproductieve rechten, alsook de gelijkheid tussen vrouwen en mannen te beperken of af te schaffen.

3.28. Het maatschappelijk middenveld en met name feministische en vrouwenrechtenorganisaties spelen een cruciale rol bij het verdedigen van het recht op abortus — met name in landen waar abortus verboden is of de toegang ertoe beperkt is — alsook bij het waarborgen van de toegang tot abortus door hun stempel te drukken op wetswijzigingen, de dienstverlening en het onderwijs. Het EESC pleit voor specifieke financiële steun voor deze organisaties, met name in lidstaten waar de civiele ruimte inkrimpt en het recht op abortus bedreigd wordt.

3.29. Voorts dringt het er bij de lidstaten en de EU-instellingen op aan om te zorgen voor wettelijke, fysieke en online bescherming van activisten, zorgverleners en vrouwen die besluiten een abortus te ondergaan tegen stigmatisering, pesterijen en intimidatie.

3.30. Het EESC is diep bezorgd over het feit dat wereldwijd wordt beknibbeld op de internationale steun voor gezinsplanning en seksuele en reproductieve rechten. Het Amerikaans Bureau voor Internationale Ontwikkeling (USAID) is van oudsher wereldwijd een van de grootste financiers van diensten op het gebied van gezinsplanning en reproductieve gezondheid en ondersteunt daarmee miljoenen vrouwen en meisjes over de hele wereld; nu echter zijn nagenoeg alle subsidies voor gezinsplanning geschrapt en is de global Gag Rule opnieuw ingevoerd. Het EESC zou graag zien dat de EU haar mondiale leiderschap op het gebied van de verdediging van seksuele en reproductieve rechten versterkt en de toegang tot levensreddende zorg waarborgt.

([6]) https://www.europarl.europa.eu/news/nl/press-room/20240408IPR20314/women-must-have-full-control-of-their-sexual-and-reproductive-health-and-rights.

3.31. Om alle hierboven uiteengezette redenen wenst het EESC de aandacht te vestigen op het burgerinitiatief "My Voice, My Choice" en de beweging te bedanken voor haar inspanningen om de toegang tot het recht op abortus voor vrouwen overal in de EU op een pragmatische manier te waarborgen. Het herhaalt dat abortus een grondrecht is en niet los kan worden gezien van het recht op gezondheid en tal van andere rechten, en dat de daadwerkelijke en effectieve uitoefening ervan via een intersectionele aanpak moet worden gewaarborgd.

Brussel, 21 januari 2026.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Séamus BOLAND